

AISCHYLOS
LASKAVÉ BOHYNĚ
(Eumenidy)

Ú V O D

Přestože po vraždě krále Agamemnona hrozila Apollónova věštírna útoky "Erínyjí, jež povstávají z otcovské krve", pokud nebude zločin pomstěn, Orestova matkovražda tato strašlivá podsvětní božstva nikterak nezklidnila. Princip vzájemné odplaty, podle něhož pachatel musí vždy za svůj čin spravedlivě trpět, se již v závěru Úlitby mrtvému začal obracet v Orestův nepospěch. Orestés si byl sice vědom problematičnosti svého činu, vykonat jej však musel, pokud si neměl znepřátelit bohy. Tím ovšem vyvolal zášť "zuřivých psic matky". Dostal se tak do podobné paradoxní situace, jako Agamemnón před vyplutím k Tróji, který se dopustil bezbožnosti tím, že uposlechl Artemidinu věštbu. Apollón, na jehož výzvu Orestés koneckonců jednal, však svého chráněnce nezradil, a na pozadí etického konfliktu člověka se tak poprvé odhalil hluboký rozpor uvnitř božského světa. Vstupem černých zakrvácených Erínyjí do posvátného prostoru Apollónova chrámu se olympští Diovi potomci poprvé s úžasem ocitli tváří v tvář bytostí, jež svou "nectěnou úlohu" dosud vykonávaly "odděleny od bohů, ve slizu beze slunce", a s nimiž je dosud nepojil ani "společný host u stolu". Úcta k Orestovi nakonec přiměje Apollóna, aby Athéniným prostřednictvím přistoupil na dialog s těmito dcerami Noci a "dobytkem bez pastýře, který nemá v lásce žádný bůh". Athénino slušné zacházení přesvědčí i Erínyje, zvyklé každému odplácet zaslouženou mincí, aby ji uznaly za prostředníka v tomto sporu.

Podobně jako se konflikt v božském světě odhalil teprve skrze etické dilema člověka, ani jeho řešení se neobejde bez lidské účasti. Athéna svolá radu "těch nejlepších" ve své obci, aby na základě rovnocenného dialogu sporných stran rozhodli spor hlasováním. Spravedlnost tak poprvé není v rukou (bohem vyslaného) mstitelů, ale hledá se v dialogu, do něhož nevstupují jen lidé, ale samy protichůdné aspekty božského světa. Ani řešení konfliktu však není záležitostí pouze lidskou. Lidská porota hlasuje těsnou většinou v Orestův nepospěch, ale Athénin zásah hlasování vyrovná, a konflikt tak poprvé během trilogie skončí s nerozhodným výsledkem, bez vítězů a poražených. Pro Oresta takový výsledek znamená, že jako první člověk Erínyjím "vyklouzl ze sítě" a je zproštěn viny. Příběh tím však nekončí. Nemá-li být nový způsob hledání spravedlnosti, založený bohyní na Athénském Areopagu, na úkor poražených Erínyjí, a vystavit tak celou zemi jejich hněvu, musí jim Athéna nabídnout čestné místo v rámci nového právního řádu a přesvědčit je, že toto vítězství, dosažené spoluprací božských sil a moudrého lidského úsudku, neznamená jejich porážku. Teprve když Erínyje uznají, že nový právní řád není v rozporu s odvěkým principem spravedlivé odplaty, jsou ochotné stát se všeobecně uznávanou záštitou občanského blahobytu. Toto Athénino vítězství v závěru trilogie, k němuž dospěla s pomocí vševědoucího Dia, "třetího Zachránce, jenž všechno určuje", i bohyně Osudu, se tak snad poprvé od počátku světa stává vítězstvím beze zla."

♀Laskavé bohyně

[Prolog]

VĚŠTKYNĚ

První mezi božstvy vzdávám touto modlitbou poctu prvotní věštkyni Zemi; a po ní Themidě, která jako druhá seděla v této matčině věštírně, jak se vypráví. Jako třetí 5v pořadí, s jejím svolením, bez násilí proti komukoliv, se [v ní] usadila další dcera Země, Títánka Foibé, a ta [ji] jako dárek k narození darovala Foibovi. Od Foibé má odvozeno své jméno. A poté co opustil dělské jezírko a skálu 10a přistál k pobřeží Pallady, kam jezdí mnoho lodí, šel do této země, do parnaského sídla. S velikými poctami jej doprovázeli a dělali mu cestu Héfaistovi synové, kteří krotili zemi, jež byla [dosud] divoká.

15A po jeho příchodu mu jaksepatří vzdal čest lid
i vládce u kormidla této země, Delfos.
A Zeus jeho mysl nadal inspirovaným uměním
a posadil ho jako čtvrtého věstce na tento stolec.
Loxiás je tedy věstcem Dia, svého otce.
20To jsou bohové, s nimiž v modlitbách začínám.
Palladě "před chrámem" také vzdávám slovy úctu,
a poctívám nymfy, kde je skalnatá kórycká
dutina, oblíbená ptáky, příbytek bohů.
Ta oblast patří Bromiovi, nezapomínám,
25od těch dob, kdy bůh velel Bakchám,
když na Penthea ušil smrt jako na zajíce.
A volám proudy Pleistu a mocného
Posejdóna a naplňujícího nejvyššího Dia,
načež jdu usednout na stolec jako věstkyně.
30Ať mi teď dají uspět ze všech mých předchozích vstupů
daleko nejlépe! A jsou-li přítomni nějací Řekové,
ať jdou ve vylosovaném pořadí, jak je zvykem.
Neboť věštím tak, jak vede bůh.

Ach děsné popsat, děsné na vlastní oči vidět
35to, co mne vyhnalo zpátky z Loxiova domu,
tak, že ztrácím síly a nemohu stát zpříma.
Běžím rukama, nikoli rychlostí nohou.
Vyděšená stařena není nic, je jako dítě.
Kráčím do vnitřní komnaty s mnoha stuhami
40a vidím u omfalu muže poskvrněného před bohy
posazeného na způsob prosebníků, jemuž z rukou
kape krev, má u sebe meč čerstvě
vytažený [z rány] a vysokorostlou olivovou ratolest
moudře ověncenou dlouhou stříží,
45běloskvoucí vlnou, abych to řekla jasně.
A před tímto mužem podivuhodná trupa
spících žen posazených na stolicích.
Spíš než žen bych ale řekla Gorgon.
Ani k podobě Gorgon bych je ale nepřirovnala,
50už jsem jednou viděla na obrázku ty, jež Fíneovi
odnášely hostinu. Tyhle jsou ovšem na pohled
bez křídel a černé, s veskrze hnusnými projevy,
odfrkují v poryvech, k nimž není radno se přiblížit,
a s očí vylévají nenávistný proud.
55A ten oděv se nesluší nosit
ani k sochám bohů ani do příbytků lidí.
Nespatřila jsem [dosud] nikoho z rodu této společnosti
a [nevím], která země se pyšní, že bez úhony
odkojila toto pokolení, aniž by pak pro tu námahu naříkala.
60Vše další už si musí vzít na starost sám
pán tohoto domu, velkomocný Loxiás.
On je jasnovidný lékař a věstec,
který domům druhých přináší očistu.

ORESTÉS

85Vládce Apollóne, ty víš, jak být spravedlivý.
Jelikož to znáš, uměj také projevit starost.
87Na tvou moc konat správně se lze spolehnout.

APOLLÓN

64Nezradím tě, budu až do konce jako tvůj strážce
65blízko při tobě, byť [budu] daleko od tebe,
a na tvé nepřátele nebudu měkký.
Vidíš, jak jsou ty šílené [bytosti] přemoženy?
Upadly do spánku, ty odpudivé panenské
stařeny, letité dívky, s nimiž by se nechtěl stýkat
70nikdy žádný bůh, člověk ani zvíře,
pro zlo se už zrodily, neboť zlá
je temnota, kterou obývají, podzemní Tartaros,
nenávidí je lidé i olympští bohové.
Přesto ale uteč a neumdlévej:

AISCHYLOS _ Eumenidy.txt

75budou tě honit až do dalekých končin pevniny,
dlouhými kroky stále půjdou po toulavých stopách celé země,
i za moře a ostrovní oblasti.

A nevyčerpej se starostí o tento
namáhavý úkol, běž do Palladina města

80a posaď se [jako prosebník] s náručí kolem prastaré sochy.

A tam budeme mít soudce tohoto případu a okouzlující
slova, s jejichž pomocí nalezneme způsob,
jak tě provždy zbavit těchto útrap.

84Byl jsem to já, kdo tě přesvědčil, abys zabil matku.

88Pamatuj – ať strach nepřemůže tvou mysl!

A ty, vlastní pokrevní bratře ze společného otce,

90Herme, buď na stráž a věrný svému přízvisku

buď průvodcem a pastýřem tohoto mého
prosebníka. Neboť Zeus ctí důstojnost těchto vyhnanců,
kteří se vydávají k lidem pod vedením příznivého osudu.

PŘÍZRAK KLYTAIMÉSTRY

No jen spěte! Hej, hej! Co s vámi, když tak spíte?

95Takovou ostudu mám kvůli vám

mezi ostatními mrtvými! Neustávají výčitky

mezi zesnulými za to, koho jsem zabila,

potloukám se beze cti. Prohlašuji před vámi, že

mi tam dávají obrovskou vinu.

100Tak strašné věci jsem vytrpěla od svého nejbližšího,

a žádný bůh se kvůli mně nezlobí,

přestože mne podřezaly ruce matkovraha!

103Podívejte ve svém srdci na ty rány!

106Kolik jste se toho od mne nalízaly!

Úlitby bez vína, útěchu, jež neopíjí,

a vznešené noční hostiny na krbovém ohni

jsem obětovala, v hodinu, jež nepatří žádnému z bohů.

110A tohle všechno je, jak vidím, pošlapáváno,

on utekl a zmizel jako kolouch,

snadno vyskočil přímo zprostředka

sítí a dosyta se vám vyšklebil.

Poslouchejte, v tom, co jsme řekla, jde o celou

115mou bytost! Proberte se, podsvětní bohyně!

Já, Klytaiméstra, vás teď ve snu volám!

SBOR

(zaskučení)

KLYTAIMÉSTRA

No jen skučte! Muž vám prchnul a zmizel pryč!

Prosebníci nejsou bez přátel!

SBOR

120(zaskučení)

KLYTAIMÉSTRA

Jste příliš ospalé a nemáte slitování nad utrpením!

Orestés, vrah mne, své matky, zmizel!

SBOR

(zasténání)

KLYTAIMÉSTRA

Sténáte, jste ospalé. Vstávejte, rychle!

125Co jiného je vám určeno než způsobovat škodu?

SBOR

(zasténání)

KLYTAIMÉSTRA

Spánek a únava, schopní spříseženci,

zneškodnili zuřivost děsivé dračice!

SBOR

(dvojí hlasité zaskučení)
130Chyťte, chyťte, chyťte, chyťte! Pozor!

KLYTAIMÉSTRA

Honíte zvíře ve snu, hafáte jako
psi, kteří stále myslí jen na krev.
Co děláte? Vstávat! Přemožte únavu,
nenechtejte se umdlívat spánkem a uvědomte si má muka!
135Ať vás zabolí v játrech oprávněné výčitky!
Jsou jako bodce pro toho, kdo je moudrý.
Vyšlete za ním závan krvavého dechu,
vysušte ho výpary, ohněm svého nitra!
Za ním! Dejte se na druhý hon, a vyprahněte ho!

SBOR

140Vzbuď se a vzbuď sama druhou jako já tebe.
Spíš? Vstávej a setřes spánek,
podívejme, zda je na té předzvěsti co pravdy.

[zpěv]

Strofa 1

I-ju i-jú po-paks! Utrpěly jsme [újmu], drahé!
Tak mnoho jsem vytrpěla, a vše nazmar!
145Utrpěly jsme utrpením nezhojným, ó po-poj,
nesnesitelným zlem!
Zvíře vyklouzlo ze sítí a zmizelo!
Přemohl mne spánek a ztratila jsem kořist!

Antistrofa 1

I-jó synu Dia, ty jsi prohnáný!
150Takový mladíček a rozesl jsi na kopytech stařenské bohyně,
s úctou k prosebníkovi, bezbožníkovi,
krutému k rodičům,
jsi ukradl matkobijce, přestože jsi bůh!
Kdo by na tom mohl vidět něco spravedlivého?

Strofa 2

155Přišla ke mně ze snu výčitka
a udeřila mne jako vozataj
bodcem držným uprostřed
pod mé srdce, pod má játra,
160cítím, jak mi surový veřejný bičovatel
způsobuje krutý překrutý mráz.

Antistrofa 2

Takto se chovají ti mladší bohové:
vládnou zcela nad rámeček práva.
Z trůnu kape krev,
165odspodu, od vrchu,
vidím, jak na pupku země ulpívá
příšerná poskvrna krveprolití, kterou přijal.

Strofa 3

Znečištěním krbu sám věštec
170pošpinil vnitřní komnatu, z vlastního popudu, samozvaně,
proti zákonu bohů poctil co je lidské
zničením dávnověkých ustanovení osudu.

Antistrofa 3

A také mne urazil, a jeho nevyprostí;
175ani kdyby utekl pod zem, nikdy se neosvobodí,
jakožto neочиštěný půjde tam, kde dostane
na hlavu dalšího mstitele.

APOLLÓN

Ven! Nařizuji, abyste okamžitě odešly
180z tohoto domu! Opusťte věštebnou komnatu,

jestliže nechcete obdržet křídlatého blyskavého hada
vyslaného z tětivy vytepané ze zlata
a vyvrhnout v bolesti černou pěnu z lidí
při zvracení chuchvalců vysáté krve!
185Nesluší se, abyste se přibližovaly k tomuto domu,
nýbrž [patříte] tam, kde se odsouzencům a obětem
stínají hlavy a vydlobávají oči, kde se mýcením semene
ničí mužnost chlapců, kde se mrzačí
a kamenuje, kde dlouze skučí a naříkají
190ti, kdo byli naraženi na kůl! Slyšíte,
v jakých slavnostech máte zálibu,
proč se vás bohové štítí? všechno na vašem zjevu
o tom svědčí! Takové by měly pobývat
v jeskyni lva chlemtajícího krev, a ne mazat
195špínou všechny kolem v této věštírně.
Odejděte, stádo bez pastýře!
Takový dobytek nemá v lásce žádný bůh!

SBOR

Vládce Apollóne, nyní zas poslouchej ty!
Ty sám jsi nejen spoluvíníkem toho všeho,
200ale máš plnou vinu, neboť jsi sám všechno způsobil!

APOLLÓN

Jak to? Po tuto míru rozpřed svou řeč.

SBOR

Věstil jsi, že se má ten cizinec dopustit matkovraždy?

APOLLÓN

Věstil jsem s cílem poslat pomstu za otce. Pochopitelně.

SBOR

A pak ses nabídl, že se čerstvě prolité krve ujmeš.

APOLLÓN

205A vyzval jsem ho, aby šel do tohoto domu jako prosebník.

SBOR

A proč tedy hanobíš nás, jeho doprovod?

APOLLÓN

Nesluší se, abyste vcházely do tohoto domu.

SBOR

My jsme tím ale pověřeny!

APOLLÓN

Copak je to za čestný úkol? Pochlub se tou krásnou výsadou!

SBOR

210Ženeme z domu matkobijce!

APOLLÓN

A co s ženou, která zabije svého muže?

SBOR

To by nebylo vražedné prolití vlastní krve!

APOLLÓN

To jsi věru znectila a znevážila
záruky Héry, bohyně naplnění, a Dia!
215Také je tou řečí neuctivě odvržena Kypřanka,
od níž lidem pochází to nejdražší.
Neboť lože určené osudem mužovi a ženě
je mocnější než přísaha, střeží-li je Spravedlnost.
Jestliže jsi tedy shovívavá k vrahům svých druhů
220a nechceš je trestat a hledět na ně s hněvem,

tvrdím, že Oresta nevyháníš právem.
Vidím, že jedno si opravdu bereš k srdci,
zatímco k tomu druhému zjevně přistupuješ mírněji.
Pallas se ale podívá, na které straně je právo.

SBOR
225Toho muže nikdy nepustím!

APOLLÓN
Tak za ním běž, a způsob si další útrapy!

SBOR
Nesnižuj svou řečí moje výsady!

APOLLÓN
Nevzal bych tvoje výsady, kdyby mi je nabízeli.

SBOR
Jistě. I tak platíš za mocného u Diova trůnu.
230Já však, abych dostala právu – vede mě mateřská krev –,
půjdu za tím mužem a vyslídím ho.

APOLLÓN
A já pomohu prosebníkovi a ochráním ho.
Pro lidi i pro bohy je strašný
hněv prosebníka, kterého vědomě zradí!

[změna scény]

ORESTÉS
235Vládyně Athéno, přišel jsem z popudu
Loxiova, přijmi laskavě trestného člověka,
nikoli jako prosebníka s nečistou rukou,
ale jehož poskvrna je již vybledlá a odřená
o jiné příbytky a cestováním s lidmi.
240Překonal jsem souš i moře,
zachovávaje věštebné příkazy Loxiovy,
a přicházím ke tvému domu a sošce, bohyně.
Tě se držím a očekávám rozuzlení sporu.

SBOR
Tak! Tady máme jasnou stopu toho muže!
245Následuj pokyny bezhlesého vůdce.
Hledáme ho jako pes
zraněného koloucha po kapající krvi.
Plíce mi supí z té velké námahy, která by člověka
vysílila. Každým koutem země naše stádo prošlo,
250i přes moře jsme letem bez křídel
v jeho patách dorazily o nic pomaleji než loď.
A teď je schoulený někde tady!
Směje se na mě pach lidské krve!

Podívej, znovu se podívej!
255Všechno prohledejte, ať se nám
nepozorovaně nedá na útěk nepotrestaný matkovrah!
Tady je! Zase má ochranu,
ovínutý kolem sochy nesmrtelné bohyně
260chce být za své dluhy souzen!
To však není možné! Mateřskou krev v zemi
nevyvoláš zpět! Běda!
Tekutina ulitá do půdy mizí!
A musíš zaplatit tím, že nám dáš zaživa vysrkat
265rudou obětinu z údů. Už abychom
od tebe získaly svou pastvu nepitného nápoje!
Ještě zaživa tě vysušíme a předvedeme dolů,
abys splatil pokutu v mukách matkovraha.
A uvidíš, že pokud se proviní jakýkoli jiný člověk,
270zneuctí boha, cizince,

či milované rodiče,
dostane vždy to, co si právem zaslouží.
Neboť pod zemí
je mocný revizor lidí Hádés,
275který všechno sleduje a zaznamenává svou myslí.

ORESTÉS

Poučil jsem se z bídy a vím,
kdy má co vhodný čas, zvláště kdy je správné mluvit
a kdy mlčet. A v tomto případě
mi moudrý učitel nařídil hovořit.
280Neboť krev na mé ruce dřímá a ztrácí se,
poskvrna matkovraždy je smytá.
Dokud byla totiž čerstvá u krbu boha
Foiba, vyhnaly ji očistné obřady selecí oběti.
Bylo by to dlouhé, kdybych měl od začátku vyprávět,
285ke komu všemu jsem přišel, aniž by mu má společnost uškodila,
287a nyní z čistých úst volám uctivými slovy
vládkyni této země Athénu, ať mi
přijde na pomoc. Bez boje získá
290mne, mou zemi i Argejský lid
jako provždy spravedlivého a věrného spojence.
A jestliže v oblasti Libyjské země,
poblíž toku Trítónu, své rodné řeky,
s nohou rovnou nebo zakrytou
295pomáhá přátelům, nebo jako mužný
velitel přehlíží Flegrajskou pláň,
necht' přijde, vždyť coby božstvo mne slyší i zdálky,
a z těchto [strastí] mne vyváže!

SBOR

Ani Apollón, ani mocná Athéna
300tě nezachrání před tím, že se budeš potloukat
beze vsí péče, nebudeš znát ve své mysli žádnou radost
a staneš se bezkrevnou pastvou démonů, stínem!
Ty neodpovíš? Štítíš se mých slov,
ač jsi pro mne vykrmený, mně zasvěcený?
305Ještě zaživa mne pohostíš, ne až po porážce u oltáře!
Poslechni si tento hymnus, který tě sváže!

[anapest]

Pojďme a spojme se v tanci, neboť
jsme rozhodly, že se zjeví
naše strašlivá múza,
310a bude řečeno, jak naše skupina
mezi lidmi vykonává svou úlohu.
Podle nás kráčíme rovnými cestami spravedlnosti:
na toho, kdo ukáže čisté ruce,
od nás nepřijde žádný hněv
315a projde životem bez úhony.
Ale pokud se kdo proviní, jak tento muž,
a skrývá ruce od krve,
svědčíme pravdivě ve prospěch
mrtvých a plnomocně na něm
320vymáháme pokutu za krveprolití.

[zpěv]

Strofa 1

Matko, jež jsi mne zplodila, ach matko
Noci, coby odplatu nevidomým
i vidícím, slyš! Léti syn
mne znevažuje
325tím, že mi odebírá
chouličího se zajíce, obět vhodnou
k očištění mateřské krve.

Ephymnion 1

Toto je píseň zpívaná

nad obětí, pomatení,
330rozum ničící zešílení,
hymnus od Erínyjí
rozum svazující, žalostný,
vyschnutí lidí.

Antistrofa 1

Taková je úloha, kterou nám natrvalo
335upředla naskrz pronikající Sudba:
smrtelníky, které postihne
pošetilé prolití vlastní krve,
pronásledovat, dokud
nesestoupí pod zem. A po smrti
340nebude mít mnoho svobody.

Ephymnion 1

Toto je píseň zpívaná
nad obětí, pomatení,
rozum ničící zešílení,
hymnus od Erínyjí
rozum svazující, žalostný,
345vyschnutí lidí.

Strofa 2

Od narození nám byla určena tato úloha,
350ale od nesmrtelných musíme dávat ruce pryč. Není ani žádný
společný spolustolovník.
A nemáme účast, nemáme podíl na bílých šatech,
[...]

Ephymnion 2

Daly jsme totiž přednost rodovým
355rozvratům. Když Arés
ochočený [v domě] sejme příbuzného,
tehdy, ó!, jdeme za ním,
a třeba je mocný, stejně ho necháme
pro čerstvou krev zmizet ve tmě.

Antistrofa 2

360Ve snaze sejmout tuto starost z druhých
zajišťujeme svým úsilím, že jsou jí bohové zproštěni
a nemusejí ani k předběžnému slyšení.
365Neboť Zeus náš opovrženímhodný rod, z něhož kape krev, neuznal za hodna,
aby se s ním stýkal.

Strofa 3

Lidská sláva, jakkoli vznešená pod nebesy,
se pod zemí rozplývá a scvrkává, zbavena cti,
370při našem útoku v černých oděvech
a záštiplném tanci našich chodidel.

Ephymnion 3

Neboť vysoko vyskakují
a seshora těžkým pádem
dopadám na chodidla,
375i dobrému běžci lze podrazit
nohy k [jeho] nesnesitelné zkáze.

Antistrofa 3

Tohle však neví, když padá, neboť je postižen ztrátou rozumu.
Taková temnota poskvvrny se kolem něj vznáší,
a o husté mlze na jeho domě
380vypráví pověst plná žalu.

Strofa 4

Má starost: [jsme] vynalézavé
a důsledné, zla
pamětlivé, vznešené,

těžko nás člověk uchlácholí,
385jdeme za naší nectěnou úlohou,
oddělené od bohů ve slizu beze slunce,
neschůdné vidomým,
jakož i těm bez očí.

Antistrofa 4

Kdo nad tím vším nežasne,
390který člověk nemá strach,
když ode mne slyší osudově
určené ustanovení, jehož platnost
stvrдили bohové? Náleží mi
pradávná výsada, nejsem beze cti,
395přestože mé místo je pod zemí,
v bezslunečné temnotě.

ATHÉNA

Zdálky jsem slyšela hlasité volání,
od Skamandru, kde jsem získávala zem,
kterou mi vůdcové a předáci Achájů,
400provždy se vším všudy přidělili
co veliký podíl z vojenské kořisti,
vybraný dar Théseovým potomkům.
Odtamtud jsem přispěchala po neúnavných nohou
s šelestem ne křídlel, ale záhybů egidy,
405zapřáhnuvši do tohoto vozu silné oře.
A když vidím, jaká je tu v zemi nezvyklá návštěva,
ne že bych se bála, ale mám v očích údiv.
Kdo jste? Mluví ke všem společně:
k tomuto cizinci, který sedí u mé sochy,
410i k vám. Nepodobáte se žádném rodu zplozených bytostí:
ani vás bohové nevidají mezi bohyněmi,
ani však nemáte tvary podobné lidským.
Ale hovořit špatně o bližním, který je bez viny,
je vzdáleno spravedlnosti a protiví se právu.

SBOR

415Všechno v krátkosti uslyšíš, Diova dcero.
My jsme věčné děti Noci,
v podzemním domě nám říkají kletby.

ATHÉNA

Dobrá, znám váš původ a vím, jak vás nazývají.

SBOR

Ještě ale rychle uslyšíš, jaký máme čestný úkol!

ATHÉNA

420Bude-li to řečeno jasnou řečí, dozvím se to.

SBOR

Ženeme z domu vrahy lidí!

ATHÉNA

A kam až je vyháněn takový vrah?

SBOR

Tam, kde nikdy nebývá zvykem radovat se.

ATHÉNA

A do takového vyhnanství štveš i tohoto muže?

SBOR

425Ano, považoval za správné stát se vrahem matky.

ATHÉNA

Bylo to z nutnosti? Báł se něčího hněvu?

SBOR

Kde najdeš takový bodec, aby dohnal k matkovraždě?!

ATHÉNA

Máme tu dvě strany, ale výpovědi jen půl.

SBOR

On ale nepřijme přísahu, nechce ji dát!

ATHÉNA

430Chceš být považována za spravedlivou, ale ne tak jednat.

SBOR

Jakto? Pouč mě. Nemáš nouzi o moudrost.

ATHÉNA

Tvrdím, že nemáš pomoci přísah vítězit nespravedlivě.

SBOR

Dobrá, tak vyslychej a spravedlivě to rozsud.

ATHÉNA

Svěříte mi tedy pravomoc rozhodnout o té žalobě?

SBOR

435Jistě, máme-li zaslouženě splatit zaslouženou úctu.

ATHÉNA

Cizínče, je řada na tobě. Co chceš k tomu říci?

Pověz o své zemi, rodu a o svých
osudech, a potom se haj před jejich obviněním,
jestliže sedíš u mého krku a držíš se
440této sochy s důvěrou ve spravedlnost,
jakožto ctihodný prosebník na způsob Ixiona.
Dej na to vše pro mne srozumitelnou odpověď.

ORESTÉS

Vládkyně Athéno, nejprve tě zbavím veliké starosti
obsažené v tvých posledních slovech.

445Nejsem neочиštěný, ke tvé soše
jsem neusedl s poskvrnou na své ruce.

Povím ti, co o tom jasně svědčí.

Vrah podle zákona nesmí mluvit,
dokud ho z ruky muže, který očišťuje krev,
450neskropí krví obět čerstvě dumajícího zvířete.

Dávno už jsem byl takto očištěn u jiných
příbytků, jak zvířaty, tak proudy řek.

Tato potíž je tedy podle mne odstraněna,
a nyní v rychlosti uslyšíš, jak je to s mým rodem.

455Jsem Argejec, mého otce znáš dobře,
je to Agamemnón, velitel námořnictva,
s nímž jsi způsobila, že město Ílion přestalo být
městem. Zahynul nepěkným způsobem po návratu
domů. Zabila jej totiž moje matka

460s černou myslí, poté, co jej zabalila do pestré
lapačky, která dala svědectví o vraždě v lázni.

Pak jsem přišel já – do té doby ve vyhnanství –
a zabil jsem svou rodičku, nebudu zapírat,
odvetnou vraždou za milovaného otce.

465Společně se mnou je za to odpovědný Loxiás,
který mému srdci věstil mučivé bodce,
pokud něco neudělám těm, kdo to zavinili.

Zda to bylo spravedlivé, nebo ne, rozsud sama.

Jakkoli u tebe pořídím, budu spokojen.

ATHÉNA

470Ten případ je příliš závažný, pokud si nějaký člověk myslí,
že by ho mohl soudit. Ani pro mne totiž není přípustné

rozhodovat spor ohledně vraždy, jež vyvolává prudký hněv,
zejména jestliže jsi zmírněný [...]
474a přišel jsi jako prosebník, který je čistý a neškodný domu.
476Ony však mají úlohu, nad níž nelze mávnout rukou,
a pokud nedosáhnou vítězného výsledku,
bude pak z jejich hrdosti kapat do půdy
nesnesitelný jed, který v zemi způsobí těžkou nemoc.
480Takové to tedy je: jedno ani druhé, nechat tě zůstat,
poslat tě pryč, není snadné učinit, aniž bych vyvolala hněv.
482Jelikož ale tento případ padl právě na nás,
475přece jen najdu ve městě bezúhonné
soudce hrdelních zločinů, kteří budou ctít pravidlo
přísah, které na všechny časy stanovím.
485Vy zatím svolujte svědectví a důkazy,
přísežně stvrzenou podporu své pře.
Vrátím se, až vyberu ty nejlepší
z mých občanů, aby tento případ pravdivě rozsoudili,
aniž přestoupí přísahu nespravedlivou myslí.

SBOR

Strofa 1

490Nastává rozvrat stanovených
zákonů, jestliže zvítězí škodlivá obhajoba
tohoto matkovraha.
Všechny lidi tento počín ihned
495smíří s prostopášností.
Mnoho skutečného utrpení
z násilí vlastních dětí
čeká rodiče v příští době.

Antistrofa 1

Neboť ani od nás mainad
500sledujících člověka nikoho za jeho zločiny nepostihne hněv.
Pustím smrt v každé podobě.
Jeden se bude druhého ptát,
jak zmírnit a zastavit soužení,
505až bude vyhlášovat bídu svých bližních.
Zbytečně je bude ten ubožák
ztišovat nejistou léčbou.

Strofa 2

Ať nikdo, na koho udeřilo
neštěstí, nevolá
510s křikem tato slova:
"Ach Spravedlnosti
a trůny Erínyjí!"
Takto bude asi leccjaký otec
či matka, jimž bylo právě ublíženo,
515naříkat ve svém nářku,
neboť padá dům Spravedlnosti.

Antistrofa 2

Je místo, kde je děs dobrý
a musí tam zůstat sedět,
aby dohlížel na [lidskou] mysl.
520Je prospěšné
pod nátlakem zmoudřet.
Která obec či člověk,
jež v srdci neživí žádný strach,
525by ještě ctíla Spravedlnost?

Strofa 3

Ani život v anarchii,
ani v despocii
nechval. Bůh dává ve všem vládu
530středu, jakkoli na různé oblasti dohlíží různě.
Přiměřeně tomu říkám:

potomkem bezbožnosti je vpravdě zpupnost,
535zatímco ze zdravé mysli
vzchází všem vítaná
tolik vytoužená blaženost.

Antistrofa 3

Říkám ti, abys měl vždy v úctě
oltář Spravedlnosti,
540a nezneuctil jej s výhledem na zisk pošlapáním
bezbožnou nohou. S tím se pojí odplata.
Čeká určený konec.
545Proto ať člověk řádně ctí důstojnost rodičů
a také chování v domě
ctící hostinné vztahy
ať má ve vážnosti.

Strofa 4

550Takto bude spravedlivý bez nucení,
nebude prostý blaženosti
a nikdy nebude naprosto ztracen.
Ale ten, kdo se tomu opováží vzepřít a přestoupit to,
a poveze hromadu všemožného nákladu bez ohledu na právo,
555bude, jak tvrdím, časem násilně donucen spustit
plachty, až ho postihne nečas,
při němž se tříští ráhno.

Antistrofa 4

Nikdo ho neslyší, když volá uprostřed
nezdolného víru,
560jen bůh se směje drzému člověku,
když vidí, jak ten, kdo se chvástal, že se to nestane, je vysílen
nezvladatelnými víry a nemůže překonat hřeben [vlny].
Blaženost celého dřívějšího života
narazila na útes Spravedlnosti
565a on zahynul neželen, neviděn.

ATHÉNA

Hlásej, hlasateli, a vyzvi lid k pořádku.
Nechť se pronikavá etruská trubka
naplní dechem smrtelníka, a před lidem
zazní do nebe její hlasný hlahol.
570Neboť soudní dvůr je shromážděn,
a proto je namístě, aby celá obec
i tito zde ztichli a vyslechli má ustanovení
na věčné časy, jak správně vynést rozsudek.

Vládce Apollóne, vládni nad tím, co ti náleží.
575Řekni, co ty máš s touto věcí společného.

APOLLÓN

Přišel jsem, abych svědčil. Neboť tento muž
je podle zvyku prosebníkem u ohniště
mého domu, a já tím, kdo jej očistil od vraždy
a bude jej osobně obhajovat. Na vraždě
580jeho matky mám navíc vinu. Ty tento případ
předlož a podle svých schopností rozhodni.

ATHÉNA

Případ předkládám, ale slovo máte vy.
Neboť žalobce je tím, kdo má jako první
vše od počátku vylicít a věc správně vysvětlit.

SBOR

585Je nás hodně, ale budeme mluvit krátce.
Odpovídej vždy hned na naše otázky.
Nejprve řekni, zda jsi vrahem své matky.

ORESTÉS

Zabil jsem ji. To není možné popřít.

SBOR

Tak už máme ze tří porážek první.

ORESTÉS

590Ten, nad kým se chvástáš, ještě není na zemi.

SBOR

Musíš ale říci, jak jsi ji zabil!

ORESTÉS

Řeknu. Mečem ve své ruce jsem jí prořízl hrdlo.

SBOR

Kdo tě přesvědčil? Čí to byl záměr?

ORESTÉS

Jeho věštec. On je mým svědkem.

SBOR

595Věštec ti vyložil, že máš zabít matku?

ORESTÉS

A dosud jsem si nikdy na svůj osud nestěžoval.

SBOR

Však budeš mluvit jinak, až tě lapí verdikt.

ORESTÉS

Mám důvěru: otec z hrobu posílá podporu.

SBOR

Jen si měj důvěru v mrtvolý, poté, cos zabil matku!

ORESTÉS

600Ano, protože byla poznamenána dvojí poskvrnou.

SBOR

Jakpak to? Tohle soudcům vysvětli.

ORESTÉS

Vraždou svého manžela mi zavraždila otce.

SBOR

Dobrá, ale ty jsi naživu. Ona je zavražděním osvobozena.

ORESTÉS

A proč jsi nehnala na útěk ji, dokud žila?

SBOR

605Nebyla pokrevně spřízněna s mužem, jehož zabila.

ORESTÉS

A já jsem stejné krve jako moje matka?

SBOR

A jak myslíš, že tě živila, ty vrahu, uvnitř
lůna? Zapíráš matčinu krev, která je ti nejbližší?

ORESTÉS

Ty teď podej svědectví a vylož mi,
610Apollóne, jestli jsem ji zabil právem.
Že jsem to spáchal, to je fakt, to nepopírám.
Posuď ale, zda se tvé myslí zdá, že bylo toto krveprolití
spácháno právem, nebo ne, abych jím to mohl ukázat.

APOLLÓN

Povím vám, této vznešené athénské instituci,
615že právem, a jakožto věstec nebudu lhát.
Nikdy jsem na věštebném stolci neřekl
ohledně žádného muže, ženy či obce
nic, co neporučil otec Olympanů Zeus.
Upozorňuji vás, abyste pochopili, jak silné je toto
620ospravedlnění, a řídili se úmyslem mého otce.
Přísaha není nikdy mocnější Dia!

SBOR

Ty tvrdíš, že to byl Zeus, kdo ti dal tuto věštbu,
abys tomuto Orestovi ukázal, že má pomstít vraždu
otce a nebrat sebemenší ohled na úctu k matce?

APOLLÓN

625Protože to není totéž, když zemře urozený muž,
pocťený žezlem daným od Dia,
a to dokonce rukou ženy, ne snad válečnickým
daleko letícím šípem, jako třeba od Amazonky,
ale tak, jak uslyšíš, Pallado, ty, i vy, kdo zde sedíte,
630abyste svým hlasem rozhodli o této věci.
Z vojenské výpravy, kde si většinou
vedl spíše dobře, jej přijala laskavými
[slovy a stála u něj, zatímco ve]
vaně podstupoval koupel, na jejímž konci
jej obalila pláštěm, znehybnila
635manžela ve vyšívaném rouchu bez otvorů a bodala.
Řekl jsem vám, jakou smrtí zahynul muž
všemi ctěný, velitel námořnictva.
O ní jsem řekl, jak si počínala, aby to popudilo lid,
který je určen, aby rozhodl tuto při.

SBOR

640Říkáš, že smrt otce je pro Dia obzvlášť závažná,
on sám přitom spoutal starého otce Krona.
Proč stejnými slovy nemluvíš proti tomu?
Jsem svědkyní, že jste to slyšeli.

APOLLÓN

Vy potvory, jež každý nenávidí, odporné bohům!
645Pouta se dají rozvázat, na to existuje lék,
je celá řada způsobů, jak se z toho vyvázat.
Pro člověka, jemuž prach vysaje krev,
však neexistuje vzkříšení, jakmile jednou zemře.
Na to můj otec nevytvořil žádná
650zaříkadla, zatímco vše ostatní svou mocí
bez nejmenší námahy otáčí a klade nahoru či dolů.

SBOR

Dobrá, podívej, jakou obhajobou ho chceš nechat uniknout.
Má se ten, kdo vylil na zem pokrevně spřízněnou krev své matky,
poté usadit v Argu v domě svého otce?
655Které obecní oltáře bude užívat?
Která svatá voda soukmenovců ho přijme?

APOLLÓN

Ještě řeknu něco, a věz, že budu mluvit pravdu.
Ta, kterou nazýváme matkou, není zploditelkou
660plodu, nýbrž živitelkou počatého zárodku.
Plodí ten, kdo vstříkuje, zatímco ona je jako hostitelka,
která uchová ratolest cizinci, pokud mu to bůh nepřekazí.
Podám ti důkaz tohoto tvrzení.
Otec může být rodičem bez matky: zde máme
po ruce svědka, dceru Olympského Dia,
která [...]
665ani nevyrostla v temnotě lůna,
nýbrž je ratolestí, jakou by bohyně nezplodila (?).
Pokud jde o mne, Pallado, budu celkově dělat vše pro to,

aby sláva tvé obce a tvého lidu byla veliká,
tak, jako jsem k ohništi tvého domu poslal tohoto muže,
670aby ti byl na všechny časy věrný,
a abys v něm, bohyně, získala svého spojence,
stejně jako v jeho následnících, a to aby trvalo věčně,
aby potomci těchto zde byli s těmi zárukami spokojeni.

ATHÉNA

Mohu nyní vyzvat tyto [soudce], aby s rozvahou
675spravedlivě hlasovali? Bylo již řečeno vše?

APOLLÓN

My jsme již vystříleli všechny šípy.
Čekám, abych se dozvěděl, jak bude spor rozhodnut.

ATHÉNA

Dobrá, a jak mohu předejít výčitkám z vaší strany?

SBOR

Slyšeli jste, co jste slyšeli. Mějte v srdci
680respekt k přísaze, až budete hlasovat, cizinci.

ATHÉNA

Nyní si vyslechni mé ustanovení, attický lide,
jenž rozhoduješ první právní spor ohledně krveprolití.
I nadále Aigeově lidu provždy
zůstane tato rada soudců.

685Budou zasedat na tomto pahorku, sídle a tábořišti

Amazonek, když přišly na svém tažení
se záští vůči Théseovi. Tehdy vztyčily tuto
novou pevnost proti pevnosti a hradbu proti hradbě
a obětovaly Areovi, podle čehož tato skála,
690tento pahorek, nese jméno Areovo. Zde bude úcta
obyvatel města a vrozený strach každého zdržovat
od nespravedlnosti, stejně tak ve dne, jako v noci,
pokud občané sami nebudou do zákonů přidávat novoty.

Jestliže průzračnou vodu znečistíš

695přítoky škodlivin a bahna, už pro tebe nikdy nebude pitná.

Radím obyvatelům města, aby nechránili a nectili
ani anarchii, ani despotii,

a aby z obce nevykazovali všechno děsivé.

Vždyť který smrtelník je spravedlivý, aniž má z něčeho strach?

700Budete-li mít spravedlivou bázeň před touto ctihodností,

získáte pro vaši zemi a město ochranný

val, jaký nemá žádný člověk,

ani mezi Skythy nebo v kraji Pelopově.

Ustavuji tuto radu jako orgán

705neúplatný, respektovaný, přísný,

jako stráž země bdící nad spícími.

To je má výzva. Rozpředla jsem ji před svými

občany pro budoucnost. A nyní se pozvedněte,

vezměte hlasovací oblázky a s respektem k přísaze

710rozhodněte spor. Skončila jsem svou řeč.

SBOR

Také vám ale radím, abyste neznechtily
tuto společnost, která může být pro zemi tíživá!

APOLLÓN

A já vás vyzývám, abyste měli bázeň před věštbami
jak mými tak Diovy, a nezbavili je plodnosti.

SBOR

715Zabýváš se krvavými činy, ač ti to nepřisluší.

Nadále budeš věštit v příbytku nečisté věštírny.

APOLLÓN

Takže můj otec byl také zklamán ve svém záměru,

když prosil po první vraždě o očistu Ixión?

SBOR

Tos řekl ty. Jestli ale nedosáhnu spravedlnosti,
720budu nadále této zemi dělat tíživou společnost!

APOLLÓN

Jenže ty jsi beze ctí jak mezi mladými,
tak mezi staršími božstvy! Zvítězím já!

SBOR

Podobně sis počínal i v domě Ferétově.
Přesvědčil jsi Sudby, aby zbavily smrtelníka pomíjivosti!

APOLLÓN

725Cožpak není správné prospívat tomu, kdo tě ctí,
za všech okolností, a zvláště, když je v nouzi?

SBOR

Jsi to ty, kdo zrušil staré pořádky,
když jsi pradávne bohyně opil vínem!

APOLLÓN

Jsi to ty, kdo bude záhy zvracet svůj jeď, zcela neškodný
730nepřátelům, až se spor rozuzlí ve tvůj neprospěch!

SBOR

Jelikož ty, mladíček, roznášíš na kopytech mne, stařenu,
čekám, dokud neuslyším spravedlivé rozhodnutí,
stále na pochybách, mám-li se na město rozzlobit.

ATHÉNA

Je na mně, abych spor posoudila jako poslední.
735A dám tento svůj hlas Orestovi.
Neboť mne nezrodila žádná matka
a já s veškerou rozhodností ve všem, kromě ženitby,
podporuji mužství a jsem zcela na straně otce.
Proto nebudu větší závažnost přikládat smrti ženy,
740která zabila svého manžela, strážce domu.
A Orestés vítězí, i kdyby byl výsledek nerozhodný.
Co nejrychleji vysypte z uren losy,
vy ze soudců, jimž byla svěřena tato úloha.

ORESTÉS

Ach Foibe Apollóne, jak bude spor rozhodnut?

SBOR

745Ach Noci, černá matko, díváš se na to?

ORESTÉS

Teď mi nastane konec oběšením, nebo budu vidět světlo.

SBOR

A my buďto zmizíme, nebo si nadále udržíme pocty.

APOLLÓN

Spočítejte správně vysypané oblázky, cizinci,
ctěte spravedlnost při určování výsledku.
750Chybí-li rozvaha, dochází k velkému neštěstí,
[...] jediný oblázek může postavit dům na nohy.

ATHÉNA

Tento muž je zproštěn obvinění z krveprolití.
Počet hlasů je totiž vyrovnaný.

ORESTÉS

Ach Pallado, ach ty, jež jsi zachránila můj dům,
755jsi to ty, kdo mne, zbaveného otcovské země,

vrátil domů. A Řekové budou říkat:
 "Ten muž je znovu Argejec, bydlí v majetku
 svého otce, díky Palladě a Loxiovi
 a díky tomu, jenž všechno určuje, třetímu
 760 Zachránci." On měl ohled na otcovu smrt
 a zachránil mne, když viděl tyto matčiny obhájce.
 A já se této zemi a tvému lidu
 nadále na všechn sebedelší čas
 zavazuji před svým odchodem domů přísahou,
 765 že sem nikdy žádný vládce u kormidla mé země
 nepřítáhne jako nepřítel s dobře vyzbrojenou armádou.
 Neboť já sám, ač budu tou dobou v hrobě,
 těm, kdo mé nynější přísahy přestoupí,
 způsobím nezpůsobilost k úspěchu,
 770 přivodím slabost jejich výpravám a nepříznivá znamení
 jejich cestám, a tak dosáhnu toho, že budou svého podniku litovat.
 Pokud je ale dodrží a budou provždy ctít
 toto Palladino město vojenským spojenectvím,
 pak na ně i já budu laskavější.
 775 Buď zdráva ty i lid, jenž spravuje toto město!
 Nechtě máš na své nepřátele hmat, jemuž neuniknou,
 který tě bude zachraňovat a přinášet válečné vítězství!

SBOR

Strofa 1

I-jó vy mladší bohové! Dávné zákony
 jste na kopytech roznesli, z mých rukou sebrali.
 780 Jsem znectěna, nebohá, těžce můj hněv doléhá
 na tuto zemi, pheu!,
 jed, jed, zármutek za zármutek, ze srdce vylévám
 po kapkách, pro půdu
 nesnesitelný, a poté
 785 se lišej zbavující listů i dětí, ach Spravedlnosti, Spravedlnosti,
 přežene po pevnině
 a uvrhne na celý kraj lidomornou poskvrnu.
 Naříkám! Co dělat mám?
 Jsem vysmívána! Neúnosné [příkoří]
 790 jsem mezi zdejšími vytrpěla!
 I-jó my nešťastné, velikou zkázou postižené dcery
 Noci, zarmoucené znectěním.

ATHÉNA

Neneste to tak těžce, s takovým nářkem. Poslechněte mne.
 795 Vy jste nebyly poraženy, soud přece skončil
 vpravdě nerozhodným hlasováním, v němž jste nebyly znectěny.
 Vždyť bylo předloženo jasné svědectví od Dia,
 a svědkem byl ten, kdo sám vydal věstbu,
 že pokud to Orestés spáchá, nic se mu nestane.
 800 Říkám vám, nesesílejte na tuto zemi tíži
 svého hněvu, nezlobte se, nezpůsobujte
 neplodnost vyléváním kapek (...),
 divokou požiravou pěnou.
 Osobně vám s plným oprávněním slibuji,
 805 že v této spravedlivé zemi budete mít vyhloubené sídlo
 a budete sedět u svých oltářů na blyštivých trůnech
 a přijímat pocty od těchto obyvatel města.

SBOR

Antistrofa 1

I-jó vy mladší bohové! Dávné zákony
 jste na kopytech roznesli, z mých rukou sebrali.
 810 Jsem znectěna, nebohá, těžce můj hněv doléhá
 na tuto zemi, pheu!,
 jed, jed, zármutek za zármutek, ze srdce vylévám
 po kapkách, pro půdu
 nesnesitelný, a poté
 815 se lišej zbavující listů i dětí, ach Spravedlnosti, Spravedlnosti,
 přežene po pevnině

a uvrhne na celý kraj lidomornou poskvrnu.
 Naříkám! Co dělat mám?
 Jsem vysmívána! Neúnosné [příkoří]
 820jsem mezi zdejšími vytrpěla!
 I-jó my nešťastné, velikou zkázou postižené dcery
 Noci, zarmoucené znectěním.

ATHÉNA

Nejste znectěny, nebuďte příliš rozzlobené
 825a nezpůsobujte nesnáze zemi lidí, bohyně.
 I já jsem poslušná Dia a – proč to říkat? –
 – také jako jediná z bohů vím o klíčních domu,
 v němž je zapečetěný jeho blesk.
 Ten však není potřeba. Pěkně mne poslechněte
 830a nevyhazujte na zem slova pošetilého jazyka,
 podle nichž se nemá dařit ničemu, co nese plody.
 Ukonejšete hořkou rozbouřenost černého vlnobití,
 neboť jste mé zbožně ctěné spolubydlící.
 Provždy vám z celého tohoto rozlehlého kraje
 835budou náležet prvotiny, coby oběti před narozením dítěte
 a uzavřením manželství, a mou řeč budete chválit.

SBOR

Strofa 2

Tohle mám trpět!
 Pheu!
 Já, moudrá stařena, mám bydlet v této zemi!
 Nedůstojné, odporné!
 Pheu!
 840vydechuji všechen hněv a zuřivost!
 Oj-joj dá pheu!
 Jaká to bolest proniká mé boky?
 Aj-je matko Noci!
 845Nezdolný úskok bohů mne zbavil
 dávných poct a zbezvýznamnil!

ATHÉNA

Budu k vašemu hněvu shovívavá, neboť jste starší,
 a tím pádem jste sice nesporně moudřejší než já,
 850ani mně však Zeus nedal málo rozumnosti.
 Poslyšte, jestliže odejdete do cizí země,
 budete po tomto kraji toužit – to je mé prohlášení.
 Neboť nadcházející čas přinese těmto občanům
 větší ctihodnost, a vy budete mít ctěné
 855sídlo u domu Erechtheova a budete
 od průvodů mužů a žen přijímat takové
 počty, jaké byste od jiných lidí nikdy nedostaly.
 Říkám vám, abyste na mou oblast neuvrhovaly
 krvavé brusy, které kazí city
 860mladých a pobláznují je zuřivostí, která není z vína,
 ani [abyste jejich srdce nedráždily] jako srdce kohoutů,
 a nezaváděly tak mezi mé obyvatele domácí
 rozbroj, který povzbuzuje jednoho proti druhému.
 Ať je válka venku a ať jí není málo,
 865pokud v někom bude strašlivá touha po slávě!
 To ale neplatí pro boj ptáků na jednom smetišti.
 Takovou možnost vám nabízím na výběr:
 konat dobro, přijímat dobro, nechat se dobře ctít,
 s podílem na této zemi bohům nejmilejší.

SBOR

Antistrofa 2

870Tohle mám trpět!
 Pheu!
 Já, moudrá stařena, mám bydlet v této zemi!
 Nedůstojné, odporné!
 Pheu!
 Vydechuji všechen hněv a zuřivost!

Oj-joj dá pheu!
875Jaká to bolest proniká mé boky?
Aj-je matko Noci!
Nezdolný úskok bohů mne zbavil
880dávnych poct a zbezvýznamnil!

ATHÉNA
Neúnavně vám budu opakovat, jaké dobro nabízím,
abyste nikdy nemohly říci, že jsem vás, staré bohyně,
já, mladší, s lidmi této země, nechala
potloukat se beze cti ve vyhnanství z této půdy.
885Ale jestli je vám svatý majestát Přesvědčivosti,
útěšná a okouzlující [moc] mého jazyka,
tak přece zůstaňte! Pokud ale nechcete zůstat,
nebylo by spravedlivé se tomuto městu odplácet
hněvem, zuřivostí či pohromou způsobenou lidu.
890Máte totiž možnost získat v této zemi pozemek
a těšit se provždy spravedlivé úctě.

SBOR
Vládkyně Athéno. Jaké říkáš, že budu mít sídlo?

ATHÉNA
Nesužované žádnými strastmi. Říkám ti, přijmi je!

SBOR
Povězme, že bych přijala. Jaká čest mne čeká?

ATHÉNA
895Že žádný dům bez tebe nebude vzkvétat.

SBOR
Ty to zařídíš, abych měla tak velikou moc?

ATHÉNA
Ano, každému, kdo tě bude ctít, zajistím dobré osudy.

SBOR
A dáš mi záruku pro veškerý čas?

ATHÉNA
Ano. Nemusím slibovat, co bych nechtěla splnit.

SBOR
900Zdá se, žeš mne usmířila a přestávám zuřit.

ATHÉNA
Pak tedy zůstaneš v zemi a získáš nové přátele.

SBOR
Vyzvi mě tedy, jaké mám dát této zemi požehnání.

ATHÉNA
Takové, které míří k vítězství beze zla,
a to od země, od mořské vody
905i z nebe, a aby poryvy větru
přicházely k zemi s prosluněným dechem
a úroda země a záplavy stád
neúnavně po všechen čas lidem v obci vzkvétaly,
a aby bylo sémě lidí uchováno.
910více jich však nechej vzcházet zbožných.
Jako pastýř květin totiž s láskou ochraňuji
pokolení těchto spravedlivých před zármutkem.
Takové věci jsou na tobě. Já se pak během význačných
válečných zápasů nezdržím toho, abych toto město
915mezi lidmi nepoctila jako město vítězné.

SBOR

Strofa 1

Přijmu [nabídku] bydlet s Palladou
 a neznectím město,
 které též Zeus a vševládny Arés
 obývá coby pevnost bohů,
 920potěchu řeckých božstev chránící jejich oltáře.
 Za toto město se modlím
 a s vlídností mu věštím
 prýstící požehnání prospěšná životu,
 925jimž dá ze země vytrysknout
 jasná sluneční záře.

ATHÉNA [anapest]

Takové věci ochotně těmto občanům
 zařizují tím, že zde nechávám ubytovat
 mocné bohyně, jež není snadné smířit.
 930Neboť ony mají za úlohu spravovat
 všechno lidské.
 Ovšem ten, kdo se setkává s jejich zlobou,
 neví, odkud přicházejí životní rány.
 Neboť viny pocházející od předků jej
 935k nim předvádějí, a jakkoli chvástavě
 by mluvil, mlčenlivá záhuba
 ho s nenávistným hněvem drtí v prach.

SBOR

Antistrofa 1

A nechť pohroma ničící stromy neduje
 - taková je má laskavost -,
 žářem, jenž spaluje očka květin,
 940který by překročil hranici oblasti,
 ani ať [zemi] nepostihne
 žalostná nemoc ničící úrodu
 a nechť [bůh] Pán dá rozkvět stádům
 a jejich zárodky živí po dvou
 945po určený čas, a plod
 zemského bohatství nechť splácí
 šťastný nález darovaný bohy.

ATHÉNA [anapest]

Slyšíte, strážcové obce, jaké věci
 zajišťuje?
 950Neboť velká je moc paní Erínyje,
 jak mezi nesmrtelnými, tak mezi těmi pod zemí.
 A je zřejmé, že o lidech plnomocně
 rozhodují a jedněm dávají pískně,
 zatímco druhým život
 955s pohledem zastřeným slzami.

SBOR

Strofa 2

Zapovídám ale události,
 jež přinášejí předčasnou smrt mužům!
 A líbezným děvčatům
 960dejte dosáhnout manželského života, vy, kteří [k tomu] máte zmocnění,
 i vy, ach božské Sudby,
 sestry z téže matky,
 božstva spravedlivého přidělu,
 v každém domě účastná,
 965v každém čase obtěžkávající
 spravedlivé svazky,
 v každém ohledu nejctěnější z bohů.

ATHÉNA [anapest]

Pohleďte, takové věci mé zemi ochotně
 zajišťují,
 970a já se raduji. Jsem šťastná, že oči Přesvědčivosti
 hleděly na můj jazyk a má ústa,

když jsem čelila jejich divokému vzdoru.
To převládl Zeus veřejné rozpravy,
a náš zápas o dobré věci
975je navždy vítězný.

SBOR

Antistrofa 2

A modlím se, aby v této obci
nikdy nehlozožil
rozbroj nenasytný zla,
980ani aby prach nepil černou krev občanů,
a z naruživé touhy po odplatě
nevítal dychtivě v obci
zkázu odvetného vraždění,
nýbrž ať si dávají radost za radost
985se sdílenou náklonností
a jednomyslnou nenávisť.
Neboť v tom je lék mnohých [neduhů] mezi lidmi.

ATHÉNA [anapest]

Což, vědí, jak s rozumem najít
cestu příznivé řeči?
990vidím, že z jejich strašlivých tváří
budou mít tito občané veliký zisk.
Oddaně těmto laskavým bohyním povždy
prokazujte velikou úctu a vynikejte tím,
že za všech okolností
995povedete zemi i město přímou cestou spravedlnosti.

SBOR

Strofa 3

Buďte zdraví a radujte se v bohatství, jež vám osud přidělil,
Buďte zdraví, lidé města,
milí milé panně
sedící blízko Dia,
1000po čase zmoudřelí!
Nad vámi pod křídly Pallady
dřícími žasne její otec!

ATHÉNA [anapest]

Buďte zdraví i vy! Nyní však musím kráčet
v čele tohoto průvodu
1005a ukázat v jeho svatém světle
vaše komnaty.
Jděte a spěchejte pod zem během

této zbožné oběti, a držte od země
vše zákázonosné, zatímco vše ziskunosné
obci posílejte, aby vítězila!
1010A vy, potomci Kranaovi, kteří spravujete město,
veďte tyto návštěvníky.
A nechtě občané
o těchto dobrech dobře smýšlejí.

SBOR

Antistrofa 3

Buďte zdraví a radujte se, říkám znovu, podruhé,
1015všichni v této obci,
bohové i lidé,
kteří řídíte Palladinu obec,
a ctíte mne, jež
u vás bydlím, a nebudete si stěžovat,
1020na své životní osudy.

ATHÉNA

Děkuji za slova tohoto požehnání
a doprovodím vás za svitu zářivých loučí
do spodních, podzemních oblastí

se služebnicemi, které střeží mou sochu.
1025Tak je to správné. Ano, žádám, abyste přistoupily
k oku celé Théseovy země, slavná trupo
dětí a žen a armádo stařen
[...]
pocťete je oblečením rudě zbarvených
šatů, a necht' se rozzáří světlo ohně,
1030aby se svazek země s touto laskavou společností
v budoucnu vyznačoval osudy hodnými skvělých mužů.

SLUŽEBNICE

Strofa 1

Dejte se na cestu s oddaným průvodem,
mocné, ctížádostné, bezdětné děti Noci.
1035Jazyk na uzdě, vy místní!

Antistrofa 1

Necht' se v pravěkých hlubinách země
těšíte veliké úctě skrze pocity a oběti.
Jazyk na uzdě ve všem lidu!

Strofa 2

1040Pojďte tudy, vznešené [bohyně], milostivé
a spravedlivé vůči této zemi, a radujte se
cestou z loučí pohlcovaných ohněm.
Nyní se výskotem připojte k písni!

Antistrofa 2

Příměří provždy [...]
1045Palladiným občanům. vševidoucí Zeus
a Sudba [jim?] takto stanuli po boku.
Nyní se výskotem připojte k písni!